

OMGANGSVURREME

Dut stuksie gaot over op waffere manier we mè mekaor omgaon en dan doel ik op onze omgangsvurreme. As ie kijkt naer vroeger, doen we 't nou nogal lossies, of noemp 't mor: makkelijk. As ie allêen al is kijkt naer de manier waerop we mekaor groete en hoe ovve me dà vroeger deeje. As ie ouwe fotoochies bekijkt waer de jeugd op staot, en met naome de jonges, dan zie je dà we bekant aallemael wat op ons hôôd hadde. Die pette- of alpinomutsiesmode, want dat was 't aagelijk, zel wel nie voor de kou zijn gewist. 'k Glôôf dà me die muts aaltijd op hadde. Maor hij had ok nog een aandere functie en wel in de omgangsvurreme. 't Is in deuze tijd nie voor te stelle, maor as wij d'n bovemêêster of d'n dominee op straet tege kwamme, dan groette me die deur eeffies de pet of muts af te zette. Dat wazze toe in onze ôôge hôôgwaerdighaidsbeklêêjers die we de nôôdige eerbied verschuldigd wazze. De grôôte mense deeje trouwes 't zellefde. 'k Herinner me Meneer Van Rees, van d'n ambachschool, dat ie ok aaltijd z'n hoed met een hôôfs gebaor eeffies lichtte as tie je groette. Vandaag d'n dag roepe de kindere as ze de mêêster of de juf tege komme: "Hoi mêêster!" Of: "Ha juf!" Leuk hoor, 't geef aan dat d'n afstand veul klaainder is geworde. Maor, wat een verschil hee!

Rouwstoete

Vroeger hà je bekant allêen mor huisbegræfenisse, dus kwam ie dikkels zô 'n stoet tege. As ik daer aan trug denkt: die zwarte koets met twêe paerde, ok aangeklêêd mè zwarte klêêje, een zullevere pluim op d'r hôôd en mè van die stemmig geklêêde draogers d'r naest. De mannelijke naebestaondes liepe achter de koets en dan kwam d'r een hêêle root koetsies met de vrouwe. Die koetse, met aallemael zwarte paerde d'r voor, wat een stijl hà zô 'n stoet hee! Van huis uit wier ons geleerd dà je, as ie zô 'n stoet tege kwam en je was op de fiets of lôôpend, dà je afstapte en stil stong en hà je een pet op, dà je die dan afzette uit eerbied voor d'n overleejene. Schijnbaor klaaine dingchies, maor komp t'r vandaag d'n dag nog is om.

Gedraoginge in de klas

't Is al een hortie geleeje dà 'k op school zat en 'k weet nie persies hoe of 't 'r nou aan toe gaot, maor ik wil is vertelle hoe wij ons op school hadde te gedraoge. Voor de lesse begonne speulde we op 't schoolplaaen en as 't tijd was, gong d'n bel en dan gonge me netjies, klasgewijs, in de rij staon en masjeerde we onder laaiding van de mêêster of de juffrouw de school in. We zette onze klompe onder de kapstok, honge onze jasse en pette op, zoche ons pleksie op en gonge dan netjies met onze aareme over mekaor zitte. D'r wier netuurlijk nie meer gepraot. Dan wier d'n dag op de gebruikelijke manier geopend. Wij zonge dan aaltijd een psalm of een gezang. Wat ik me nou af zit te vraege is: "Zinge de kindere vandaag aan d'n dag nog op de schole?" Wij hadde nog een zanguurtie, dat wier bij ons gegeve deur juffrouw Laanbroek. As de les begonne was, en de juf of de mêêster stelde een vraeg, dan gonge me niet aallemael gelijk 't antwoord roepe, neeje, belnêênt, met onze aareme over mekaor en onze ruggen recht zatte me aandacht te trekke om 't antwoord te magge geve. Azze we nôôdig mosse, dan stakke we twêe vingers op en as de juf of mêêster dat zag, wisse ze dat 't bij jou hôôg waoter was. Dan hong 't 'r wel is van af waer we mee bezig wazze of zô 'n verzoek ok ingewilligd wier. Een sloksie gaon drinke onder de les was hêêlemael een

onmogelijk verzoek, dan mos 't wel aareg hêêt weze. Netuurlijk mosse we aaltijd met twêe woorde spreke: "Ja juffrouw!" Of: "Nee, meneer!" 't Zou leuk weze as t'r is een jonger iemand in de pen klom en is wat zou schrijve hoe of 't 'r nou aan toe gaot in de klas ...

Diëlect

'k Vraeg me de leste tijd wel is af of we op school in diëlect mogge praote. Ik kan me nie herinnere dà we ooit terecht zijn geweze op ons taolgebruik. Hardop leze deeje me netuurlijk in 't Standaard Nederlans, maor zôôas onze moeder ons heb lere praote was puur diëlect. 't Leg dus voor de hand dà me op school ons diëlect hebbe gesproke. Wel weet ik nog dà we kindere, die van oorsprong nie Slierechs wazze en naer onze begrippe stads praote, mor verwaond vonge. D'r is zô in de lôôp van de jaere hêêl wat veraanderd. Dat zien en hore we wel aan onze klaainkindere. Die spreken gêên streektaol meer en wijze ons zellefs wel is terecht. Netuurlijk is 't belangrijk dà me goed Nederlans kanne praote, maor de bedoeling van onder aandere deuze stuksies wil toch ok zijn, dà we 't cultuurgoed, onze oorspronkelijke durrepstaol, bewaore!

Jan van der Vlies

P.S. Vanaf 1 juni legt d'n twêêden druk van 't boek over Wijk C van Wout van Rees weer op de plank bij boekwinkel De Waerd, in 't Slierechs Meseum en op woensdagmiddag in 't Onderhuys voor U klaor!